A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2009. május 14.*

A C-161/08. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a hof van beroep te Antwerpen (Belgium) a Bírósághoz 2008. április 18-án érkezett, 2008. április 8-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely BV**

és

a **Belgische Staat**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas (előadó) tanácselnök, A. Ó Caoimh, J. N. Cunha Rodrigues, U. Lõhmus és A. Arabadjiev bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: E. Sharpston,
hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Internationaal Verhuis- en Transportsbedrijf Jan de Lely BV képviseletében S. Sablon advocaat,

– a belga kormány képviseletében J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében S. Schønberg és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Közösségben árutovábbítási okmányként használt TIR- és ATA-igazolványok használatára vonatkozó 719/91/EGK tanácsi rendelet végrehajtási szabályairól szóló, 1991. június 12-i 1593/91/EGK bizottsági rendeletnek (HL L 148., 11. o.; a továbbiakban: végrehajtási rendelet) az áruk TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozásáról szóló, 1975. november 14-én Genfben aláírt vámegyezmény (a továbbiakban: TIR-egyezmény) 11. cikkével összefüggésben értelmezett 2. cikke (1)–(3) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 A kérelmet az Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely BV (a továbbiakban: Jan de Lely) és a Belgische Staat közötti, TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott nemzetközi fuvarozási művelet következtében fizetendő vámok és illetékek behajtása miatt indult peres eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

A TIR-fuvarozásra vonatkozó rendelkezések

3 A TIR-egyezményben részes fél a Belga Királyság, valamint az Európai Közösség, amely az 1978. július 25-i 2112/78/EGK tanácsi rendelettel (HL L 252., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 1. kötet, 208. o.) hagyta azt jóvá. A TIR-egyezmény a Közösség tekintetében 1983. június 20-án lépett hatályba (HL L 31., 13. o.).

4 A TIR-egyezmény többek között úgy rendelkezik, hogy az egyezménnyel létrehozott TIR-eljárás szerint fuvarozott áruk az átmenő vámhivataloknál mentesülnek a behozatali vagy kiviteli vámok és illetékek megfizetésének vagy letétbe helyezésének kötelezettsége alól.

5 Ennek végrehajtása érdekében a TIR-egyezmény előírja, hogy az árukat a fuvarozás teljes tartama alatt egységes okmánnyal, jelesül TIR-igazolvánnyal kell ellátni, amely a fuvarozás szabályszerűségének ellenőrzésére szolgál. Úgy rendelkezik továbbá, hogy a fuvarozásokat a szerződő felek által a 6. cikk rendelkezéseinek megfelelően felhatalmazott egyesületek garanciája mellett kell lebonyolítani.

6 Ennek megfelelően a TIR-egyezmény 6. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Mindegyik Szerződő Fél felhatalmazhat egyesületeket TIR-igazolványok kibocsátására akár közvetlenül, akár partner egyesületeken keresztül, illetve arra, hogy garanciavállalóként járjanak el, mindaddig, amíg a minimum feltételek és követelmények teljesülnek.”

7 A TIR-igazolvány több lapból áll, amelyek mindegyike tartalmaz 1-es és 2-es betétlapot a vonatkozó ellenőrző szelvényekkel, amelyeken valamennyi szükséges információ szerepel, és minden területen, ahol áthaladnak, egy-egy betétlappárt kell használni. A fuvarozás megkezdésekor az 1-es betétlapot az indulási vámhivatalnál kell benyújtani. A vámeljárás lezárására akkor kerül sor, amikor a 2-es betétlap visszaérkezik az ugyanezen a vámterületen elhelyezkedő kilépés szerinti vámhivataltól. Ez az eljárás minden olyan terület vonatkozásában megismétlődik, amelyeken áthaladnak, és ennek során az igazolványban található különböző betétlappárokat használják fel.

8 A TIR-egyezmény 8. cikke értelmében:

„(1) A garanciavállaló egyesület kötelezettséget vállal, hogy megfizeti azokat a követelhető, esetlegesen késedelmi kamatokkal növelt behozatali vagy kiviteli vámokat és illetékeket, amelyeket azon ország törvényei és vámelőírásai szerint, ahol a TIR-eljárással kapcsolatos szabálytalanságot megállapították, ki kellett volna fizetni. Az egyesület a fent említett összegekért az azok kifizetésére kötelezett személyekkel együttesen és egyetemlegesen felelős.

(2) Ha az egyik Szerződő Fél törvényei és rendeletei nem írják elő behozatali vagy kiviteli vámok és illetékek megfizetését a fenti (1) bekezdésben foglaltak szerint, a garanciavállaló egyesület azonos feltételek mellett köteles a behozatali vagy kiviteli vámoknak és illetékeknek megfelelő összeget az esetleges késedelmi kamatokkal együtt megfizetni.

(3) Minden Szerződő Fél meghatározza azt a TIR-igazolványonkénti legnagyobb pénzösszeget, amely az (1) és (2) bekezdésekben foglalt rendelkezések figyelembevételével a garanciavállaló egyesülettől követelhető.

(4) A garanciavállaló egyesület attól az időponttól tartozik felelősséggel azon ország hatóságainak, ahol az indulási vámhivatal található, amikor a TIR-igazolványt a vámhivatal elfogadta. A következő országokban, amelyeken a TIR-eljárás szerint fuvarozott árukat átszállítják, ez a felelősség akkor kezdődik, amikor az áruk beléptetésre kerülnek […].

[…]

(7) Ha a jelen cikk (1) és (2) bekezdésében említett összegek esedékessé válnak, az illetékes hatóságoknak azok megfizetését – a lehetőségekhez mérten – a közvetlenül felelős személytől (vagy személyektől) kell követelniük, mielőtt a garanciavállaló egyesülethez fordulnának követelésükkel."

9 A TIR-egyezmény 11. cikke a következőképpen szól:

„(1) Amennyiben nem került sor egy TIR-eljárás mentesítésére, az illetékes hatóságok nem követelhetik a garanciavállaló egyesülettől a 8. cikk (1) és (2) bekezdésében említett összegek megfizetését, ha attól az időponttól számított egy éven belül, amikor e hatóságok a TIR-igazolványt elfogadták, nem értesítették írásban az egyesületet a mentesítés elmaradásáról. Ugyancsak ez a rendelkezés alkalmazandó, ha a TIR-eljárás befejezésének igazolását szabálytalanul vagy csalárd módon szerezték meg, de ekkor a határidő két év.

(2) A 8. cikk (1) és (2) bekezdésében hivatkozott összegek megfizetésére irányuló követelést legkorábban attól az időponttól számított három hónap elteltével kell a garanciavállaló egyesülethez benyújtani, amikor az egyesületet értesítették arról, hogy a TIR-eljárást nem mentesítették, vagy a TIR-eljárás befejezésének igazolását szabálytalanul vagy csalárd módon szerezték meg, illetve legkésőbb az ettől az időponttól számított két éven belül. Azokban az esetekben, amikor a fent említett kétéves határidőn belül bírósági eljárásra kerül sor, a fizetési felszólításnak a bírói ítélet jogerőre emelkedését és végrehajthatóvá válását követő egy éven belül kell megtörténnie.

(3) A követelt összegek kiegyenlítésére a garanciavállaló egyesület a hozzá intézett fizetési felszólítás keltétől számított három hónapos határidővel rendelkezik. A kifizetett összegeket az egyesület részére visszatérítik, ha a fizetési felszólítás keltétől számított két éven belül a vámhatóságok részére kielégítő módon igazolást nyert, hogy a szóban forgó fuvarozással kapcsolatosan semmiféle szabálytalanság nem történt."

10 A TIR-egyezmény 19. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az árukat és a közúti járművet, a járműszerelvényt vagy a szállítótartályt a TIR-igazolvánnyal együtt kell bemutatni az indulási vámhivatalnak. Az indulási ország vámhatóságai megteszik a megítélésük szerint szükséges intézkedéseket az árunyilatkozat pontosságának biztosítására, a vámzárak elhelyezésére, illetve az említett vámhatóságok felelősségére a kellő meghatalmazással bíró személyek által elhelyezett vámzárak ellenőrzésére."

11 Az egyezmény 21. cikke értelmében:

„A közúti járművet, járműszerelvényt, illetve szállítótartályt rakományával és az arra vonatkozó TIR-igazolvánnyal együtt valamennyi átmenő vámhivatalnál, valamint a rendeltetési vámhivataloknál ellenőrzés céljából a vámhatóságoknak be kell mutatni."

12 A TIR-egyezmény 37. cikke kimondja:

„Amennyiben a szabály megsértésének helye nem állapítható meg, akkor úgy tekintendő, hogy azt annak a Szerződő Félnek a területén követték el, ahol megállapították."

A közösségi jog

13 A Közösségben árutovábbítási okmányként használt TIR- és ATA-igazolványok használatáról szóló, 1991. március 21-i 719/91/EGK tanácsi rendelet (HL L 78., 6. o.) 1. cikke kimondja:

„Amennyiben a hatályos rendelkezéseknek megfelelően az árunak a Közösségben található két hely közötti fuvarozására az áruk (TIR-egyezmény szerinti) TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott nemzetközi fuvarozási rendszerében kerül sor, a Közösséget az ilyen fuvarozás céljából alkalmazott TIR-igazolvány használata szempontjából egységes területnek kell tekinteni, amelyet a legutóbb a 4151/1988/EGK rendelettel […] módosított, a Közösség vámterületéről szóló, 1984. július 23-i 2151/1984/EGK tanácsi rendelet […] határoz meg.” [nem hivatalos fordítás]

14 A 719/91 rendelet 10. cikke szerint:

„(1) A jelen cikk a TIR-egyezmény és az ATA-egyezmény különleges rendelkezéseinek sérelme nélkül alkalmazandó a garanciavállaló egyesületeknek a TIR- vagy ATA-igazolvány használatával kapcsolatos felelősségére.

(2) Amennyiben megállapítást nyer, hogy egy TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott fuvarozási művelet vagy egy ATA-igazolvány fedezete mellett végrehajtott árutovábbítási művelet során vagy azzal kapcsolatban egy meghatározott tagállamban jogsértést vagy szabálytalanságot követtek el, az esetleg fizetendő vámok és egyéb díjak beszedését – a büntetőjogi rendelkezések esetleges alkalmazásának sérelme nélkül – a közösségi vagy nemzeti rendelkezések szerint az érintett tagállam végzi.

(3) Amennyiben nem állapítható meg, hogy a jogsértést vagy szabálytalanságot mely területen követték el, az ilyen jogsértést vagy szabálytalanságot abban a tagállamban elkövetettnek kell tekinteni, amelyikben azt felfedezték, kivéve ha egy később meghatározandó határidőn belül az eljárás szabályszerűségére, illetve a jogsértés vagy szabálytalanság tényleges elkövetésének helyére vonatkozó, hitelt érdemlő bizonyítékot az illetékes hatóságok előtt bemutatták.

Amennyiben ilyen bizonyítékot nem nyújtanak be, és így a jogsértés vagy szabálytalanság továbbra is abban a tagállamban elkövetettnek kell tekinteni, amelyikben azt felfedezték, az érintett árukkal kapcsolatos vámokat és egyéb díjakat ez a tagállam veti ki a közösségi vagy nemzeti rendelkezések szerint.

Amennyiben később megállapítják, hogy ténylegesen melyik tagállamban követték el a jogsértést vagy szabálytalanságot, az érintett árukkal kapcsolatos vámokat és egyéb díjakat – eltekintve azoktól, amelyeket a második albekezdés szerint mint a Közösség saját forrásait vetettek ki – megtéríti számára az e vámokat és díjakat eredetileg beszedő tagállam. Ebben az esetben az esetlegesen túlfizetett összeget visszatérítik annak a személynek, aki a díjakat eredetileg befizette.

Amennyiben a vámokat és díjakat beszedő tagállam által eredetileg kivetett és megtérített összeg alacsonyabb, mint az abban a tagállamban fizetendő vámok és díjak összege, amelyikben a jogsértést vagy szabálytalanságot ténylegesen elkövették, ez utóbbi a közösségi vagy nemzeti rendelkezéseknek megfelelően kiveti a különbözetet.

A tagállamok megalkotják azokat a rendelkezéseket, amelyek a jogsértések vagy szabálytalanságok valamennyi formája elleni küzdelemhez és az azokkal szembeni hatékony szankciókhoz szükségesek.”[nem hivatalos fordítás]

15 A végrehajtási rendelet 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Amennyiben megállapítást nyer, hogy egy TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott fuvarozási művelet vagy egy ATA-igazolvány fedezete mellett végrehajtott árutovábbítási művelet során vagy azzal kapcsolatban jogsértést vagy szabálytalanságot követtek el, az illetékes hatóságok a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében, illetve az ATA-egyezmény 6. cikkének (4) bekezdésében előírt határidőn belül értesítik a TIR-igazolvány, illetve az ATA-igazolvány jogosultját és a garanciavállaló egyesületet.

(2) A TIR-igazolvány, illetve ATA-igazolvány fedezete mellett végrehajtott művelet szabályszerűségének a 719/91/EGK rendelet 10. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerinti bizonyítékát az adott esettől függően a TIR-egyezmény 11. cikkének (2) bekezdésében, illetve az ATA-egyezmény 7. cikkének (1) és (2) bekezdésében előírt határidőn belül kell benyújtani.

(3) Az illetékes hatóságok előtt különösen a következők minősülnek ilyen hitelt érdemlő bizonyítéknak:

a) a vámhatóság által igazolt okmány, amelyből kitűnik, hogy a szóban forgó árukat a rendeltetési vámhivatalnak bemutatták. Ennek az okmánynak elegendő adatot kell tartalmaznia az áruk azonosításához;

vagy

b) valamely harmadik országban kiállított, az ottani szabad forgalomba bocsátást igazoló vámokmánynak vagy másolatának, illetve fénymásolatának bemutatása; ezt a másolati vagy fénymásolati példányt hitelesíttetni kell azzal a szervezettel, amely az eredeti okmányt záradékkal látta el, az érintett harmadik ország hatóságával vagy

pedig a tagállamok valamelyikének hatóságával. Ennek az okmánynak elegendő adatot kell tartalmaznia az áruk azonosításához;

vagy

c) az ATA-egyezmény alkalmazásában az egyezmény 8. cikkében említett igazolás." [nem hivatalos fordítás]

16 A 719/91 rendeletet a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.), a végrehajtási rendeletet pedig a 2913/92 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.) hatályon kívül helyezte; mindkét rendelet 1994. január 1-jén lépett hatályba.

17 A 2454/93 rendelet (eredeti változata) 454. cikke (3) bekezdésének első albekezdése szerint:

„Amennyiben nem állapítható meg, hogy a jogsértést vagy szabálytalanságot mely területen követték el, az ilyen jogsértést vagy szabálytalanságot abban a tagállamban elkövetettnek kell tekinteni, amelyikben azt felfedezték, kivéve, ha a 455. cikk (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül az eljárás szabályszerűségére, illetve a jogsértés vagy szabálytalanság tényleges elkövetésének helyére vonatkozó, hitelt érdemlő bizonyítékot a vámhatóság előtt bemutatták."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 1992. november 26-án a kantoor der douane en accijnzen te Antwerpen (az antwerpeni [Belgium] vám- és jövedékiadó-hivatal) elfogadta a TABAK 9445594 TIR-igazolványt, amely cigaretták Macedóniába irányuló fuvarozására vonatkozott. Az igazolvány jogosultja a Jan de Lely volt. A fuvarozásért a Fédération royale belge des transports (Febetra) egyesület vállalt garanciát.

19 1992. november 27-én vagy ezen időpont körül Limburg an der Lahnban (Németország) ellopták a fuvarozáshoz használt pótkocsit és cigarettarakományát.

20 A Belgische Staat, miután megállapította, hogy az Antwerpenben elfogadott TIR-igazolványt nem mentesítették, követelte az említett fuvarozáshoz kapcsolódó importvámot és jövedéki adót, és elrendelte a végrehajtást. Ehhez kapcsolódóan a Febetrát 1993. március 4-én kelt levélben értesítették a TIR-igazolvány mentesítésének elmaradásáról.

21 Ezzel szemben a TIR-igazolvány jogosultját csak 1994. november 17-én értesítették az igazolvány mentesítésének elmaradásáról.

22 A Jan de Lely kifogást emelt a végrehajtás ellen a rechtbank van eerste aanleg te Antwerpennél (antwerpeni elsőfokú bíróság).

23 A Jan de Lely a végrehajtás hatályon kívül helyezését kérte e bíróságtól.

24 Az elsőfokú bíróságon folyó eljárás során a Jan de Lely benyújtotta egyfelől a kerkradei (Hollandia) helyi rendőrség által 1993. február 13-án felvett jegyzőkönyvet, amelyből kiderül, hogy a lopás 1992. november 27-e körül történt Németországban, másfelől a maastrichti kerületi bíróság 1993 októberében hozott ítéleteit, amelyekkel elítélte az elkövetőket.

25 2003. október 17-i ítéletében a rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen elutasította a Jan de Lely kérelmét.

26 Ezek után a Jan de Lely fellebbezést nyújtott be e határozat ellen a hof van beroep te Antwerpennél (antwerpeni fellebbviteli bíróság).

27 E körülmények között a hof van beroep te Antwerpen felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő három kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [végrehajtási] rendeletnek a [TIR-egyezmény] 11. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdését, hogy a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében meghatározott határidő csak a garanciavállaló egyesületre irányadó, az igazolvány jogosultjára azonban nem, illetve hogy a TIR-igazolvány hatóságok általi elfogadásától számított egyéves határidő túllépése az igazolvány jogosultja szempontjából a vámtartozás, illetve a jövedéki adó és a különleges jövedéki adó követelhetőségére és az igazolvány jogosultjának felelősségére is kihatással van, továbbá hogy az egyéves határidő túllépése megszünteti az illetékes vámhatóságoknak e tartozás beszedéséhez való jogát?

2) Úgy kell-e értelmezni a [végrehajtási] rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (2) és (3) bekezdését,

hogy az abban meghatározott határidő csak a fuvarozás szabályszerűségére vonatkozó bizonyíték bemutatására vonatkozik, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték bemutatására azonban nem?

3) Úgy kell-e értelmezni a [végrehajtási] rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (2) és (3) bekezdését, hogy amennyiben az abban meghatározott határidő a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték bemutatására is vonatkozik, e határidő nem elévülési határidő, és az igazolvány jogosultja e bizonyítékot e határidő lejártát követően is bemutathatja?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

28 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a végrehajtási rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azon határidő elmulasztásának következtében, amelyen belül a TIR-igazolvány jogosultját értesíteni kell az igazolvány mentesítésének elmaradásáról, az illetékes vámhatóságok elveszítik az említett igazolvány fedezete mellett végrehajtott nemzetközi árufuvarozási művelet alapján fizetendő vámok és illetékek beszedésére vonatkozó jogukat.

A felek észrevételei

29 Az alapeljárás felperese először is azt hozza fel, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikke (1) bekezdésének és a TIR-egyezmény 11. cikke (1) bekezdésének együttes rendelkezéseiből kifejezetten következik, hogy az illetékes hatóságoknak a TIR-

igazolvány elfogadását követő egy éven belül értesíteniük kell a TIR-igazolvány jogosultját és a garanciavállaló egyesületet a jogsértésről vagy a szabálytalanságról. Ez az értesítés lehetővé teszi a TIR-igazolvány jogosultjának, hogy benyújtsa a rendelkezésére álló bizonyítékokat annak gyors meghatározása érdekében, hogy a vám beszedése melyik állam feladata. Az alapeljárás felperese hozzáteszi továbbá, hogy e határidő túllépése megszünteti a vámtartozás követelhetőségét, ha az érintett bizonyítani tudja a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetésének tényleges helyét. Márpedig az alapeljárásban éppen ez a helyzet. Végül úgy érvel, hogy a TIR-egyezmény rendelkezéseiből, különösen a 8. cikkének (1) és (7) bekezdéséből az következik, hogy a fizetést először a TIR-igazolvány jogosultjától kell követelni, a garanciavállaló egyesülethez csak ez után lehet fordulni. Következésképpen nem ésszerű, hogy a tartozás a garanciavállaló egyesülettel való viszonyban elévül, a TIR-igazolvány jogosultjával szemben pedig nem.

30 A belga kormány úgy véli, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidő a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, a TIR-igazolvány elfogadásának időpontjától számítandó egyéves határidőre utal vissza. A belga kormány szerint azonban ettől még az említett 2. cikk (1) bekezdésében szereplő határidő nem tekinthető jogvesztőnek. Erre ugyanis sem a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdése, sem az alapjául szolgáló 719/91 rendelet, sem más közösségi jogi rendelkezés nem utal. Ezzel szemben a TIR-egyezmény 11. cikke (1) bekezdésének szövegezéséből, valamint az egyezmény céljából az következik, hogy az abban szereplő határidő jogvesztő, de csak a garanciavállaló egyesülettel való viszonyban. Szerinte a TIR-egyezmény nem vonatkozik a fizetendő összegeknek a TIR-igazolvány jogosultjától történő beszedésére.

31 Ehhez hasonlóan az Európai Közösségek Bizottsága úgy véli, hogy a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidő nyilvánvalóan jogvesztő a garanciavállaló egyesülettel való viszonyban. Ezzel szemben nem lehet ilyen következtetést levonni a TIR-igazolvány jogosultja és az illetékes hatóságok közötti jogviszony tekintetében. A vitatott rendelkezések szövegezéséből, valamint a TIR-egyezmény egészéből az következik, hogy a TIR-igazolvány jogosultját gondossági kötelezettség terheli a TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott fuvarozási műveletre vonatkozóan. A garanciavállaló egyesülettel ellentétben tehát a TIR-igazolvány jogosultjáról feltételezhető, hogy értesül a fuvarozás során esetlegesen elkövetett jogsértésekről

és szabálytalanságokról, és ennek következtében fel tud készülni arra, hogy az illetékes hatóságok tőle fogják beszedni a fizetendő összegeket.

32 A Bizottság ehhez hozzáteszi, hogy a TIR-igazolvány jogosultjának értesítésére vonatkozó határidő célja egyszerűen az, hogy az illetékes hatóságokat a vámtartozás megfizetését eredményező eljárás megfelelő időben való megindítására ösztönözze. Ez a határidő tehát a Közösség azon érdekét védi, hogy gyorsan hozzájusson a saját forrásaihoz. Következésképpen a TIR-igazolvány jogosultjának értesítésére vonatkozó határidő túllépése nincs hatással a vámtartozás követelhetőségére. Szerinte egyébként ez az értelmezés összhangban van a hatályos szabályozással.

A Bíróság válasza

33 Először is meg kell jegyezni, hogy azt a határidőt, amelyen belül a TIR-igazolvány jogosultját értesíteni kell az igazolvány mentesítésének elmaradásáról, amennyiben megállapítást nyer, hogy a TIR-igazolvány fedezete mellett végrehajtott fuvarozási művelet során vagy azzal kapcsolatban jogsértést vagy szabálytalanságot követtek el, a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdése határozza meg.

34 E 2. cikk (1) bekezdése szerint az illetékes hatóságok a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében előírt határidőn belül értesítik a TIR-igazolvány jogosultját és a garanciavállaló egyesületet a jogsértésről vagy a szabálytalanságról.

35 Az említett 11. cikk (1) bekezdése értelmében az illetékes hatóságok nem követelhetik a garanciavállaló egyesülettől a TIR-egyezmény 8. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett összegek megfizetését, ha attól az időponttól számított egy éven belül, amikor e hatóságok a TIR-igazolványt elfogadták, nem értesítették írásban az egyesületet

a mentesítés elmaradásáról (lásd e tekintetben a C-275/07. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2009. március 19-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-2005. o.] 92. pontját).

36 Bár ebből következően az említett hatóságoknak a TIR-igazolvány elfogadásának időpontjától számított egy éven belül kell értesíteniük a TIR-igazolvány jogosultját (lásd a C-312/04. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2006. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-9923. o.] 50. pontját), nyitott marad az a kérdés, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidőre tett utalás kizárólag e határidő tartamára vonatkozik vagy annak lejárta következményeire is, jelesül arra, hogy az említett határidő elmulasztása következtében elvész a tartozás követelésének joga. Az említett 11. cikk (1) bekezdésében ugyanis csak a garanciavállaló egyesülettel összefüggésben szerepel a vámtartozás követelésére vonatkozó jognak e határidő elmulasztása miatti elvesztése.

37 A TIR-igazolvány jogosultját illetően először is meg kell jegyezni, hogy sem a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdése, sem e rendelet más rendelkezése nem határozza meg az értesítési határidő elmulasztásának következményeit (lásd ebben az értelemben a C-112/01. sz. SPKR-ügyben 2002. november 14-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-10655. o.] 28. pontját).

38 Meg kell állapítani továbbá, hogy a végrehajtási rendeleteket, ha lehetséges, az alaprendelettel és a Közösség által kötött nemzetközi megállapodásokkal összhangban kell értelmezni (lásd különösen a C-61/94. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 1996. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-3989. o.] 52. pontját, a fent hivatkozott SPKR-ügyben hozott ítélet 29. pontját, valamint a C-76/00. P. sz., Petrotub és Republica ügyben 2003. január 9-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-79. o.] 57. pontját).

39 Következésképpen a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidő elmulasztásának hatását egyfelől a 719/91 rendelet, másfelől a TIR-egyezmény figyelembevételével kell értékelni.

40 Márpedig sem a 719/91 rendeletnek, sem a TIR-egyezménynek nincs olyan rendelkezése, amely arra engedne következtetni, hogy a TIR-igazolvány jogosultjának értesítésére vonatkozóan a végrehajtási rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidő elmulasztása tartozása megszűnésével, és ebből következően az annak megfizetésére vonatkozó kötelezettség alóli mentesülésével jár (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SPKR-ügyben hozott ítélet 30. pontját).

41 Éppen ellenkezőleg, a TIR-egyezmény rendszeréből – ahogyan azt a Bizottság helyesen állítja – az következik, hogy a TIR-igazolvány jogosultja tekintetében a végrehajtási rendelet szerinti értesítési határidő nem jogvesztő.

42 A TIR-egyezmény szerinti kötelezettségei alapján ugyanis a TIR-igazolvány jogosultjáról feltételezhető, hogy értesül a TIR-fuvarozás során elkövetett jogsértésekről és szabálytalanságokról.

43 Ennek megfelelően például a TIR-egyezmény 19. és 21. cikke értelmében a TIR-igazolvány jogosultjának be kell mutatnia a közúti járművet és az árukat az indulási vámhivatalnak, illetve a közúti járművet rakományával és az arra vonatkozó TIR-igazolvánnyal együtt valamennyi átmenő vámhivatalnak, valamint a rendeltetési vámhivatalnak. Következésképpen a TIR-igazolvány jogosultjáról, a garanciavállaló egyesülettel ellentétben, feltételezhető, hogy tud az ezen igazolvány fedezete mellett végrehajtott fuvarozás helyzetének alakulásáról.

44 E körülmények között a végrehajtási rendelet szerinti egyéves határidő elmulasztásának semmilyen hatása nincs a fuvarozással kapcsolatos vámok és illetékek követelhetőségére, és nem érinti az illetékes hatóságok azon jogát, hogy beszedjék azokat a TIR-igazolvány jogosultjától.

45 Ellentétben az alapeljárás felperesének érvelésével, az a kérdés, hogy a határidő túllépése esetén a TIR-igazolvány jogosultja tudja-e bizonyítani a jogsértés vagy

szabálytalanság elkövetésének tényleges helyét, nem releváns annak eldöntése szempontjából, hogy ez az értesítési határidő jogvesztő-e.

46 Igaz ugyan, hogy a fent hivatkozott SPKR-ügyben szintén értesítési határidő, jelesül a 2454/93 rendelet 379. cikkének (1) bekezdésében szereplő határidő elmulasztására, továbbá a külső árutovábbítás rendszerére vonatkozó rendelkezés értelmezését kérték a Bíróságtól. A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy az említett cikkben szereplő tizenegy hónapos határidő elmulasztása nem mentesíti a főkötelezettet a vámtartozás megfizetésére vonatkozó kötelezettség alól, mivel – többek között – e tartozás összegét az előírt elévülési határidőn belül közölték vele, és az érintett nem tudta ugyanezen rendelet egy másik cikkének megfelelően bizonyítani a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetésének helyét (lásd a fent hivatkozott SPKR-ügyben hozott ítélet 32. pontját).

47 Az alapeljárás felperese szerint ezen ítéletből az következik, hogy a határidő túllépése nem jár a vámtartozás követelésére vonatkozó jog elvesztésével, ha az érintett nem tudta bizonyítani a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetésének helyét. Ebből *a contrario* arra következtet, hogy e határidő túllépése az e tartozás követelésére vonatkozó jog elvesztésével jár, ha az érintett tudja bizonyítani az elkövetés helyét.

48 A Bíróság a fent hivatkozott SPKR-ügyben hozott ítéletében valójában azt mondta ki, hogy az ebben az ügyben szóban forgó értesítési határidő elmulasztása önmagában nem zárja ki a vámtartozás beszedését (lásd a C-460/01. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-2613. o.] 60. pontját). A Bíróság ugyanis az említett SPKR-ügyben hozott ítélet 32. pontjában arra emlékeztetett, hogy az értesítési határidő lejártát követően e vámtartozás követelhetősége továbbra is más feltételeknek – mint például a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték hiánya – van alárendelve.

49 Az alapeljárás felperese érvelésével ellentétben tehát a Bíróság az értesítési határidő jogvesztő jellegét egyáltalán nem kötötte ahhoz, hogy bizonyítható-e a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetésének helye.

50 Végül meg kell állapítani, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikke (1) bekezdésének célja a Közösség saját forrásainak gyors és hatékony rendelkezésre bocsátása érdekében a vámok és illetékek beszedésére vonatkozó rendelkezések egységes és körültekintő alkalmazása (a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 2006. október 5-én hozott ítélet 54. pontja és analógia útján a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 2005. április 14-én hozott ítélet 60. pontja).

51 E cél fényében a TIR-igazolvány jogosultjának értesítésére vonatkozó egyéves határidőt tehát – amint azt a Bizottság megjegyzi – olyan eljárási szabálynak kell tekinteni, amely kizárólag az államigazgatási szervekre vonatkozik a lehető leggyorsabb eljárásra ösztönzésük érdekében (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott SPKR-ügyben hozott ítélet 34. pontját).

52 Mindezekre tekintettel az első kérdésre azt kell válaszolni, hogy a végrehajtási rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon határidő elmulasztásának következtében, amelyen belül a TIR-igazolvány jogosultját értesíteni kell az igazolvány mentesítésének elmaradásáról, az illetékes vámhatóságok nem veszítik el az említett igazolvány fedezete mellett végrehajtott nemzetközi árufuvarozási művelet alapján fizetendő vámok és illetékek beszedésére vonatkozó jogukat.

A második kérdésről

53 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy a végrehajtási rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy csak a fuvarozás szabályszerűségére vonatkozó bizonyíték bemutatására szab határidőt, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték bemutatására nem.

A felek észrevételei

54 Az alapeljárás felperese úgy véli, hogy a jogbiztonság elvével ellentétes a végrehajtási rendelet 2. cikke (2) és (3) bekezdésének akként való értelmezése, hogy azok a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására is határidőt szabnak.

55 A belga kormány a maga részéről úgy véli, hogy a tagállami bíróságra tartozik a bizonyításra vonatkozó tagállami rendelkezések alkalmazása, mivel a végrehajtási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése csak a fuvarozás szabályszerűségének bizonyítására szab határidőt, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetése tényleges helyének bizonyítására nem. Szerinte egyébként ezt az értelmezést megerősíti egyfelől a végrehajtási rendelet 2. cikkének (3) bekezdése, amely kizárólag a TIR-igazolvány fedezete mellette végrehajtott fuvarozási művelet szabályszerűségének bizonyítékairól rendelkezik, másfelől a 2454/93 rendelet 454. cikke (3) bekezdése első albekezdésének hatálybalépése, amellyel a közösségi jogalkotó kifejezetten a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőről rendelkezett.

56 A belga kormány jelezte, hogy mindenesetre bizonyos fokú rugalmasságra van szükség ahhoz, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a jogsértés vagy szabálytalanság tényleges bekövetkezési helyének meghatározására.

57 A Bizottság véleménye szintén az, hogy a közösségi jog által szabott határidő hiányában a tagállami bíróság feladata, hogy a bizonyításra vonatkozó tagállami jogelvek alapján meghatározza, hogy az előtte folyó konkrét eljárásban valamennyi körülményre tekintettel határidőn belül bizonyították-e a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetésének helyét. Ennek értékelése során a tagállami bíróságnak arra kell tekintettel lennie, hogy egyfelől a TIR-igazolvány jogosultjának ténylegesen lehetősége kell legyen az említett bizonyításra, másfelől a határidő a más tagállamban fizetendő összegek beszedésének ténylegesen és jogilag történő lehetővé tétele érdekében nem lehet túl hosszú.

A Bíróság válasza

58 A jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőt illetően emlékeztetni kell arra, hogy a 719/91 rendelet 10. cikkének (3) bekezdése értelmében, amennyiben nem állapítható meg, hogy a jogsértést vagy szabálytalanságot mely területen követték el, az ilyen jogsértést vagy szabálytalanságot abban a tagállamban elkövetettnek kell tekinteni, amelyikben azt felfedezték, kivéve ha egy később meghatározandó határidőn belül az eljárás szabályszerűségére, illetve a jogsértés vagy szabálytalanság tényleges elkövetésének helyére vonatkozó, hitelt érdemlő bizonyítékot az illetékes hatóságok előtt bemutatták.

59 Márpedig az említett 10. cikk (3) bekezdésének végrehajtásáról a végrehajtási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése rendelkezik, amely a TIR-egyezmény 11. cikkének (2) bekezdésére történő utalással meghatározza a fuvarozás szabályszerűségének bizonyítására vonatkozó határidőt. Az említett 2. cikk (2) bekezdése azonban nem szól a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőről.

60 Szövegezése alapján a végrehajtási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése tehát csak a fuvarozás szabályszerűségének bizonyítására vonatkozó határidőre alkalmazandó, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőre nem.

61 E megállapítást – amint azt a belga kormány is megjegyzi – megerősíti ugyanezen 2. cikk (3) bekezdésének szövegezése, amely a bizonyításra csak a fuvarozás szabályszerűsége tekintetében vonatkozik.

62 Meg kell állapítani továbbá, hogy a végrehajtási rendelet 2. cikkének (2) bekezdése nem értelmezhető úgy, hogy az abban szereplő határidő a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására is vonatkozik.

63 A jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidő meghatározása ugyanis a jogalkotó feladata. E tekintetben az e bizonyításra vonatkozó határidőt egyébiránt utólag a 2454/93 rendelet – amely a 2913/92 rendelet végrehajtási rendelete – 454. cikke (3) bekezdésének első albekezdése határozta meg. A jelen ügyben azonban a 2454/93 rendelet *ratione temporis* nem alkalmazható.

64 Igaz ugyan, hogy a garanciavállaló egyesületet illetően a Bíróság a C-78/01. sz. BGL-ügyben 2003. szeptember 23-án hozott ítéletében (EBHT 2003., I-9543. o.) kimondta, hogy az egyesület számára a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidő tartama két év, amely attól az időponttól kezdődik, amikor vele a fizetési felszólítást közölték.

65 Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a fent hivatkozott BGL-ügyben hozott ítéletben a Bíróság a 2454/93 rendelet 454. és 455. cikkének az ügy alapját képező tényállásra alkalmazandó változata által jól körülhatárolt helyzettel összefüggésben döntött. Márpedig – amint az a jelen ítélet 63. pontjában is szerepel – ezen cikkek kifejezetten rendelkeztek a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőről, míg a jelen ügyhöz kapcsolódóan nincs ilyen közösségi rendelkezés, mivel erre az említett cikkek *ratione temporis* nem alkalmazhatók.

66 A belga kormány és a Bizottság is úgy érvel, hogy a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidőről szóló közösségi szabályozás hiányában a tagállami bíróság feladata, hogy a bizonyításra vonatkozó tagállami jogelvek alapján meghatározza, hogy az előtte folyó konkrét eljárásban valamennyi körülményre tekintettel határidőn belül bemutatták-e a bizonyítékokat (lásd analógia útján a C-310/98. és C-406/98. sz., Met-Trans és Sagpol egyesített ügyekben 2000. március 23-án hozott ítélet [EBHT 2000., I-1797. o.] 29. és 30. pontját).

67 Mindamellett a Bíróságnak meg kell jelölnie a közösségi jog ezen értékelés során figyelembe veendő bizonyos szempontjait, illetve elveit (lásd analógia útján

a C-309/06. sz. Marks & Spencer ügyben 2008. április 10-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-2283. o.] 61. pontját).

68 Ennek megfelelően a tagállami bíróságnak elsősorban azt a tényt kell figyelembe vennie, hogy a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítása a vámokat és illetékeket beszedő tagállam hatáskörének vitatására irányul, megjelölve, hogy mely tagállamnak lesz hatásköre ezen vámok követelésére, ha a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó vélelmet megdöntik (a fent hivatkozott BGL-ügyben hozott ítélet 54. pontja).

69 Ezt a másik tagállamot gyorsan meg kell határozni annak érdekében, hogy meghozhassa a fizetendő összegek beszedéséhez szükséges intézkedéseket. Következésképpen a közösségi jog teljes érvényesülése kerülne veszélybe, ha a tagállami jogban szabott határidő olyan hosszú lenne, hogy már sem jogilag, sem ténylegesen nem lenne lehetőség a másik tagállamban fizetendő összegek beszedésére (lásd a fent hivatkozott BGL-ügyben hozott ítélet 55. pontját).

70 Másfelől emlékeztetni kell arra, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása minden olyan eljárásban, amelyet valamely személlyel szemben indítottak, és rá nézve terhelő intézkedésekhez vezethet – jelesül olyan eljárásban, amely büntetés kiszabásához vezethet – a közösségi jog egyik alapelvét képezi. Ezen elv megköveteli, hogy az a személy, aki ellen olyan eljárás indul, amelyben büntetést lehet rá kiszabni, lehetőséget kapjon arra, hogy kifejtse álláspontját a büntetés kiszabásának alapjául szolgáló elemekről, és saját védelmére bármely releváns bizonyítékot felhozzon (lásd a C-142/87. sz., Belgium kontra Bizottság, úgynevezett „Tubemeuse”-ügyben 1990. március 21-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-959. o.] 46. és 47. pontját, a C-135/92. sz., Fiskano kontra Bizottság ügyben 1994. június 29-én hozott ítélet [EBHT 1994., I-2885. o.] 39. és 40. pontját, valamint a fent hivatkozott BGL-ügyben hozott ítélet 52. pontját).

71 Következésképpen az alapeljárásban szereplőhöz hasonló esetben a tagállami bíróságnak a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyének bizonyítására vonatkozó határidő értékelésekor ügyelnie kell arra, hogy a TIR-igazolvány jogosultjának ténylegesen legyen lehetősége az említett bizonyításra (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott BGL-ügyben hozott ítélet 66. pontját).

72 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt kell válaszolni, hogy a végrehajtási rendeletnek a TIR-egyezmény 11. cikkének (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy csak a fuvarozás szabályszerűségére vonatkozó bizonyíték bemutatására szab határidőt, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték bemutatására nem. A tagállami bíróság feladata, hogy a bizonyításra vonatkozó tagállami jogelvek alapján meghatározza, hogy az előtte folyó konkrét eljárásban valamennyi körülményre tekintettel határidőn belül bemutatták-e az említett bizonyítékokat. A tagállami bíróságnak azonban a közösségi jog tiszteletben tartásával kell értékelnie ezt a határidőt, így különösen arra kell tekintettel lennie, hogy egyfelől a más tagállamban fizetendő összegek beszedésének jogilag és ténylegesen történő lehetővé tétele érdekében a határidő nem lehet túl hosszú, másfelől e határidő nem teheti ténylegesen lehetetlenné a TIR-igazolvány jogosultja számára az említett bizonyítékok bemutatását.

A harmadik kérdésről

73 A második kérdésre adott válaszra tekintettel a harmadik kérdésre nem kell válaszolni.

A költségekről

74 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) **A Közösségben árutovábbítási okmányként használt TIR- és ATA-igazolványok használatára vonatkozó 719/91/EGK tanácsi rendelet végrehajtási szabályairól szóló, 1991. június 12-i 1593/91/EGK bizottsági rendeletnek az áruk TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozásáról szóló, 1975. november 14-én Genfben aláírt vámegyezmény 11. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon határidő elmulasztásának következtében, amelyen belül a TIR-igazolvány jogosultját értesíteni kell az igazolvány mentesítésének elmaradásáról, az illetékes vámhatóságok nem veszítik el az említett igazolvány fedezete mellett végrehajtott nemzetközi árufuvarozási művelet alapján fizetendő vámok és illetékek beszedésére vonatkozó jogukat.**

2) **Az 1593/91 rendeletnek az áruk TIR-igazolvánnyal történő nemzetközi fuvarozásáról szóló, 1975. november 14-én Genfben aláírt vámegyezmény 11. cikkének (1) és (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikkének (2) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy csak a fuvarozás szabályszerűségére vonatkozó bizonyíték bemutatására szab határidőt, a jogsértés vagy szabálytalanság elkövetési helyére vonatkozó bizonyíték bemutatására nem. A tagállami bíróság feladata, hogy a bizonyításra vonatkozó tagállami jogelvek alapján meghatározza, hogy az előtte folyó konkrét eljárásban valamennyi körülményre tekintettel határidőn belül bemutatták-e az említett bizonyítékokat. A tagállami bíróságnak azonban a közösségi jog tiszteletben tartásával kell értékelnie ezt a határidőt, így különösen arra kell tekintettel lennie, hogy egyfelől a más tagállamban fizetendő összegek beszedésének jogilag és ténylegesen történő lehetővé tétele érdekében a határidő nem lehet túl hosszú, másfelől e határidő nem teheti ténylegesen lehetetlenné a TIR-igazolvány jogosultja számára az említett bizonyítékok bemutatását.**

Aláírások